

Wandelometje Amalia 'Vossenbergh'

Nog een wandelometje met de Noordermark in de hoofdrol. Nu op het punt waar rond het jaar 900 de Noormannen met hun snekken de Noordermark kwamen opgevaren. Bij Ginhoven gingen zij aan land gingen om te plunderen. Op die plek ligt de Vossenbergh.

Het geheim van de Vossenbergh zal wel nooit worden ontrafeld. Begin deze eeuw is met behulp van luchtfotografie langs de rechteroever van de Noordermark een cirkelvormige structuur aangetroffen. Het zou gaan om de Vossenbergh, een door de mens gemaakte verhoging, in 1957 door de toenmalige eigenaar afgegraven. Deze heuvel werd zo'n 500 jaar geleden voor het eerst vermeld als Borchberch. Nog weer anderhalve eeuw eerder is er sprake van 'Het Goed ter Borch, geheten Sondereygh'. Burg of borg is een sterkte met aarden wallen. Dergelijke versterkingen lagen het best strategisch in een moeras, waar grachten met water gevuld konden worden.

Tien jaar voor het slechten van de Vossenbergh maakte amateur-archeoloog Jacques Boone een schets ervan. De heuvel had een diameter van 32 meter, de maximale hoogte was zeven meter. Hij was volledig begroeid met bomen. Het zou kunnen gaan om een motte, een kunstmatig opgeworpen heuvel uit de elfde of twaalfde eeuw met daarop de houten woontoren van een plaatselijke heer. Uit latere grondboringen zijn twee meter brede grachten in kaart gebracht. Die grachten werden gevuld met water van de Noordermark. Nu kan er geen bootje meer varen in Het Merkske en de Noordermark.

Legende

Een, zeker voor de plaatselijke bewoners, aansprekender verhaal is de legende van de Noorman Gelmel. Die landde op zekere dag nabij Ginhoven. Er waren vrouwen en kinderen aan boord. En hun leider Gelmel bleek vriendelijker bedoelingen te hebben dan eerdere groepen Noormannen. Met toestemming van de graaf vestigde de groep zich in de buurt en Gelmel werd benoemd tot leenman van Zondereigen. Ter verdediging liet hij een motteburcht oprichten. De plaatselijke bevolking bleef daarna gespaard van verdere invallen. Het aanzien van Gelmel groeide en met succes dong hij naar de hand van Beatrijs, de dochter van de heer van Breda. Dit wekte de afgunst op bij de heer van Weelde. Omstreeks het jaar 910 kwam het tot een tweegevecht waarbij Gelmel als overwinnaar uit de strijd kwam toen hij de heer van Weelde om het leven bracht. Daarop trok Gelmel het pelgrimskleed aan en trok als boeteling naar het Heilig Land. Hij keerde niet meer terug. Eenzaam treurend bleef Beatrijs in Breda op haar man wachten. Het verhaal van de weggebleven heer zou volgens de legende ook de naam Zondereigen verklaren. Het leen viel toen immers 'zonder eigenaar'. Archeologisch gezien kan de versterking bij Ginhoven niet worden gerelateerd aan verwoestingen die de Noormannen in die tijd aanrichtten.

De route

De route loopt eerst door de beemden van Het Merkske, hier nog Markske geheten. Vanaf het buurtschap Ginhoven gaat het over een oud karrepad (in de ruilverkaveling vernieuwd) naar de Vossenbergh. Er waren ideeën om de Vossenbergh in de ruilverkaveling waarheidsgetrouw te reconstrueren. Nu kun je door een kijkgat zien hoe de motteburcht er uit heeft gezien. Via twee hekjes loop je vanaf de Vossenbergh dwars door een weiland naar een bruggetje over de Noordermark. De gemeente Baarle-Hertog gaat dit stukje door het weiland, het is een openbare weg, nog wat aanpassen. We volgen de Noordermark een heel stuk stroomopwaarts, het pad wordt steeds smaller, een lange broek en stevige schoenen zijn aangeraden. Het dal van de Noordermark is volgens de waterbeheerder provincie Antwerpen een van de diepst ingesneden dalen in de provincie. Lopend vlak langs het water zie je zo af en toe de kerktoren van Zondereigen boven de velden uitsteken. Naar dat water is het nu door de droogte echt zoeken. Een infobord geeft je op de weg terug naar Zondereigen tenslotte nog wat archeologische informatie over de hoger gelegen Ginhovense Velden.

Twee hekjes verschaffen nu toegang door het weiland.

Dit bruggetje over de Noordermark doet al lang geen dienst meer.

Nieuw gegraven poel in de Kruisbeemden.